

HUDI JÓZSEF

Takácsi község egyházi és világi archontológiája I.

(1613–2014)¹

A POLITIKAI-GAZDASÁGI RENDSZERVÁLTÁS óta ismét fellendült helytörténeti kutatás országszerte jelentős teljesítményt mutatott fel a város- és községmonográfia műfajában is. A lokális identitás megalapozásának egyaránt fontos része volt a közösségi szimbólumok (címer, zászló) megalkotása, a szokások és hagyományok felelevenítése, új hagyományok „kitalálása” és nem utolsósorban a helyi közösségek múltjának feltárása, megismerése.² E téren a Dunántúlon bizonyíthatóan az élen járt Veszprém megye, amely ma a történetileg legjobban feltárt térségek közé tartozik. A megjelent monográfiák eltérő színvonaluk ellenére egyaránt a helyi identitás erősítését, a község 1945 után évtizedekig elfojtott közösségi emlékezetének megszilárdítását szolgálták/szolgálgák.³

Az elmúlt években a Pápától mintegy 8 km-re fekvő többfelekezetű, foggyó népességű, ma közel 900 lelkes Takácsi község múltját vizsgáltam, amely aligha nevezhető „átlagos” agrártelepülésnek: már a középkorban is nemesi községnek számított, s jogállását a török megszállás időszakában, majd azt követően, egészen a rendi világ végéig, 1848-ig meg tudta őrizni.⁴ A gazdag – oklevelekben, iratokban és tárgyi emlékekben is tükröződő – múltnak azonban meglehetősen kevés „történeti lenyomata” maradt ránk. S

¹ A közlemény a PRTA kutatóprogramja keretében készült.

² Takácsi jelképeit, azok leírását és fotói lásd: TÖREKY 2008. 322–323. A községi rendszer írásbeliség kezdetét jelzi az 1742-ben készített, évszámmal ellátott pecsétnyomó.

³ A lokális emlékezetéről: KESZEG 2008. 328–331. Takácsiról összefoglalóan: VERESS D. 1998., a község íráshasználatáról, alfabetizációjáról: HUDI 2013.

⁴ A község történetének rövid összefoglalása: ILA–KOVACSICS 1964. 367–368.

ez aligha véletlen. A polgárosodás (demokratizálódás) folyamatában ugyanis a nemesi múlt negatív megítélést kapott, amely a szocializmus évtizedeiben (1948–1989) a teljes tagadással és elutasítással párosult. A megbélyegzett, üldözött, szülőföldjük elhagyására kényszerített mintagazdák igyekeztek megszabadulni a múlt tárgyi emlékeitől, így kevés családi levéltár maradt ránk. A családok ma sem szívesen emlékeznek a sorsfordító évtizedekre. Sorsuk ezért a legutóbbi időkig feltáratlan maradt.⁵ Az egytényezős, osztályharcra épülő hivatalos szocialista történelemszemlélet gondoskodott arról, hogy a nemesi világból mindössze az ún. haladó köz- és főnemesek (Dózsa György, Bethlen Gábor, Kossuth Lajos, Széchenyi István) emlékezete maradjon fenn a történelemkönyvekben és a köztudatban. A nemesi községek 1848 előtti múltjával, örkormányzatával, társadalmi szerveződésével és mentalitásával csak a kádári „puha diktatúra” éveit kezdtek behatóbban foglalkozni, a kisnemesek utódainak sorsa azonban a rendszerváltásig feltáratlan maradt.⁶

A lezáratlan, kibeszéletlen múlt ma is kísért. A helyszíni terepszemlék alkalmával azt tapasztaltam, hogy az emberek nem szívesen beszélnek a múltról, különösen nem az ún. kulákküldözésről (amely elsősorban a nemesi birtokosok leszármazottait érintette), az egyházüldözésről (amely „demokratikusan” mindenkire: a református és evangélikus nemesi származékokra, a katolikus volt jobbágyok utódaira egyaránt kiterjedt).

A történettudományban az archontológia, a tisztviselői névsorok összeállítása sokáig száraz „segédtudománynak” minősült. Mégsem az, hanem hatékony eszköz a történelem társadalmi birtoklásához, az elvesztett, elhallgattatott múlt visszaszerzéséhez. Mivel a különféle névsorok (lelkészek, tanítók, községi elöljárók jegyzékének) összeállítása igencsak munkaigényes, szerteágazó kutatást igényel, a kutatók szeretik megkerülni ezt a munkafeladatot.

A kutató lehetőségeit a források alapvetően befolyásolják. A középkori oklevelek például nem említik a takácsi plébánosok nevét, az újkori források is hiányosan maradtak fenn, így a falu életét meghatározó személyek meg-

⁵ S. Lackovits Emőke kutatótársam 2014-ben dolgozta fel Takácsi népi műveltségét, kéziratában a kulákküldözéssel is részletesen foglalkozott. LACKOVITS 2014.

⁶ KÖSA 2001. A monográfia bibliográfiája a szakirodalmat is összefoglalja.

ismerése – néhány kivételtől eltekintve – az újkortól, mondhatni: az anyakönyvezés, a rendszeres írásbeliség kezdetétől lehetséges.

Első közleményünkben a takácsi katolikus és protestáns (református, evangélikus) lelkészek, káplánok és tanítók adatsorait tesszük közzé. Takácsi nemesei az újkorban a református (és kisebb részben az evangélikus) egyház bázisát képezték, a szolgarendű magyar és elmagyarosodó német anyanyelvű lakosok a katolikus leányegyház tagjaiként a vaszari plébániához tartoztak. Közösségüket csak néhány birtokos nemes gyarapította, amely a XVIII–XIX. században patrónusa is volt egyházának. Önálló takácsi plébánia a XX. század közepén csak rövid ideig működött a községben.

Az archontológiai sorok a Takácsi történetét bemutató tanulmánykötet-hez és történeti olvasókönyvhöz 2012–2014 között készültek. Az archontológiai-prozopográfiai adatgyűjtés alapozta meg a kézirat mellékletét képező községi életrajzi kislexikont is, amely azt bizonyítja, hogy a községben az új- és legújabb korban jelentős személyiségek éltek, akiknek tevékenysége nemegyszer a dunántúli régióra is kiterjedt.⁷

1. a.

A vaszari katolikus plébánosok névsora

A vaszari plébániát 1702-ben, a katolikus iskolát 1711-ben szervezték, Takácsi kezdetől a plébánia filiája volt.⁸ A plébános munkáját a XVIII. században a pápai ferencesek segítették, jobbra ők adtak az ihaszi birtokos Farádi Vörös családnak is házikáplánt.

⁷ HUDI 2014. Az alábbi közleményben csak a legfontosabb irodalmi és levéltári hivatkozásokat jelöljük, a kiadás előtt álló kötet minden felhasznált könyvészeti, kéziratári és levéltári forrást tartalmaz.

⁸ A vaszari katolikus iskola történetéről: HUDI–MÉSZÁROS 2011. Vaszar helytörténetével Exner István és Mezei Zsolt foglalkozott, műveiket az iskolatörténet és a falumonográfia végén található bibliográfia felsorolja. Takácsi történetéről a XX. században több rövidebb kéziratot áttekintés készült, főként a tanárok és lelkészek tollából, melyeket csak a helyiek ismertek és olvastak. Az evangélikusok történetével Boros Lajos, Polgárdi Sándor és Tóth Károly István lelkészek; a reformátusokéval Szalayné Gubricza Emese lelkész foglalkozott. Több falutörténeti kéziratot összeállított Böröczky Gyula, aki Szabó Endrénével, Bakó Ildikóval és Bakó Évával együtt fotókat is gyűjtött.

Sorsz.	Név	Szolgálati idő	Megjegyzés
1.	Horváth Mihály	1698	licenciátus
2.	Farkas János József	1702–1717	
3.	Skutelly András ⁹	1717–1719	
4.	Dombi Mihály	1720–1732	
5.	Bezerédy Ádám Ferenc ¹⁰	1732–1735	
6.	Déri Ferenc	1735–1739	
7.	Tyukos János	1739–1767	
8.	Eőry István	1767–1789	
9.	Imrovics László Mihály ¹¹	1789–1791	
10.	Bozák József ¹²	1791–1800	
11.	Parragh Vince ¹³	1800–1808	nemes
12.	Ódor Ferenc	1808–1845	nemes
13.	Kolossváry Ferenc	1845–1882	nemes; esperes, kanonok
14.	Horváth Antal	1882–1909	
15.	Töreký Árpád	1909–1932	a csóti kerület esperese
16.	dr. Iker István	1933–1951	1951–1956: szolgálaton kívül ¹⁴
17.	dr. Kenéz Ferenc	1951–1958	adminisztrátor, plébánoshelyettes
18.	Koppányi Jenő	1958–1962	
19.	Csendes István	1962–1973	exdominikánus, esperes plébános
20.	Facsar Sándor	1973–1979	

⁹ Rajczi *Skulthéthy* Andrást írt, a keresztelési anyakönyvben viszont *Skutelly* alakot használt a neve írásakor. 1719-ben is ő szolgált. Vö. HUDI–MEZEI 2010. 193.

¹⁰ Rajczi tévesen *Bezerédy László*-nak írta. RAJCZI 1992. 333.

¹¹ Rajczinál *Imrovics László*; a hivatalos iratokon az *Imrovics Mihály* rövidebb alakot használta.

¹² Rajczi tévesen írta, hogy 1805-ig szolgált.

¹³ Rajczi tévesen írta, hogy 1805-től szolgált.

¹⁴ Hívei a szőlőhegyen bújtatták.

MŰHELY

ACTA PAPENSIA XIV (2014) 3–4.

21.	Vasáros József	1979–1989	
22.	Kiss Ferenc ¹⁵	1989–1991	
23.	dr. Mail József ¹⁶	1991–1992	pápai kálváriai plébánosként
24.	Fodor Balázs	1992–1995	
25.	Masszi Béla	1995–2014	2014-ben elhunyt.
26.	Dióssy Iván	2014-től	

FORRÁS: RAJCZI 1992. 333–334., HUDI-MEZEI 2010. 193–197., 282–286., 364–366., 446–450., 472–473., Dióssy Ivánra: *veszpremiersekség.hu* [letöltés: 2014. október 13.]

1. b.

A vaszari–takácsi katolikus káplánok névsora

A káplánokról nem készült pontos kimutatás, a Pfeiffer-féle életrajzgyűjteményben nincsenek benne mindnyájan, s a bentlévők adatai sem pontosak. Gyakran előfordult, hogy a máshova áthelyezett káplán még hetekig Vaszaron maradt. Szolgálati idejüket – amennyire lehetett – az anyakönyvek alapján igyekeztünk pontosítani. Névsoruk további kiegészítésre szorul. Takácsi szempontjából névsorok azért fontos, mert a plébások leterheltsége miatt elsősorban ők látták el a takácsi hívek lelki gondozását. Ennek fejében a takácsiak hozzájárultak a káplánok fizetéséhez.

Sorsz.	Név	Szolgalati idő	Megjegyzés
1.	Janovszky Pál ¹⁷	1788.09.12.– 1789.05.31.	
2.	Kálmán János ¹⁸	1789.10.06.– 1792. 01. 30.	
3.	Horváth Mihály	1792.12.15.– 1793.09.20.	

¹⁵ Rajczinál téves adat, hogy 1990-ig szolgált.

¹⁶ Rajczinál téves adat, hogy 1990-től szolgált.

¹⁷ PFEIFFER 1987. 552. (Vaszari szolgálatának csak a kezdetét jelzi.) Vaszari r. k. halotti akv. 1772–1849. 79–83. Pápán, az irgalmasok kórházában hunyt el 1789. június 25-én, 31 éves korában.

¹⁸ PFEIFFER 1987. 564. (Vaszari szolgálatának csak a kezdetét jelzi.) Vaszari r. k. halotti akv. 1772–1849. 84–94. Ezután Tüskevárra került.

MŰHELY

ACTA PAPENSIA XIV (2014) 3–4.

4.	Biró Béla ¹⁹	1827.03.28.– 1827.09.20.
5.	Aszner János ²⁰	1845.10.15.– 1847.09.09.
6.	Schmidt József János ²¹	1847.09.09.– 1848.01.–
7.	Nunkovics Nep. János ²²	1848.01.31.– 1850.09.16.
8.	Tiborcz István ²³	1850.09.16.– 1851.01.05.
9.	Pethő József ²⁴	1851.08.29.– 1853.10.06.
10.	Gáber Lajos ²⁵	1859.09.21.– 1860.12.15.
11.	Sélley (Séllyei) Antal ²⁶	1860.12.01.– 1863.03.13.
12.	Nyéki (Nyéky) Pál ²⁷	1863. 03.29.– 1863.08.20.
13.	Hoffer József ²⁸	1863.09.24.–1867. 08. 02.
14.	Bossányi Ferenc ²⁹	1867.08. 07.– 1869.03.02.

¹⁹ PFEIFFER 1987. 290., VERESS D. 1998. 66.

²⁰ PFEIFFER 1987. 242., VERESS D. 1998. 66.

²¹ PFEIFFER 1987. 900., VERESS D. 1998. 66.

²² PFEIFFER 1987. 789., VERESS D. 1998. 66.

²³ PFEIFFER 1987. 1025., VERESS D. 1998. 78.

²⁴ PFEIFFER 1987. 835., VERESS D. 1998. 78.

²⁵ PFEIFFER 1987. 425., VERESS D. 1998. 78.

²⁶ PFEIFFER 1987. 909. VERESS D. 1998. 78. VPI Vaszari r. k. keresztelési akv. 1852–1859. 59.

²⁷ PFEIFFER 1987. 790. VPI Vaszari r. k. keresztelési akv. 1852–1859. 59–62.

²⁸ PFEIFFER 1987. 500., VERESS D. 1998. 78. VPI Vaszari r. k. keresztelési akv. 1852–1859. 63–81.

²⁹ PFEIFFER 1987. 310., VERESS D. 1998. 81. VPI Vaszari r. k. keresztelési akv. 1852–1859. 82–90

MŰHELY

ACTA PAPENSIA XIV (2014) 3–4.

15.	Udvardy Ferenc ³⁰	1869.03.05.– 1879.06.07.	
16.	Mihalicz János ³¹	1879.10.08.– 1880.01.30.	
17.	Kardos Lázár ³²	1879.07.21.– 1879.09.10.	
18.	Nemes Antal ³³	1880.02.19.– 1882.10.08.	káplán, majd admi- nisztrátor
19.	Mihalicz János ³⁴	1882.11.11.– 1885.08.28.	
20.	Mátzer Endre ³⁵	1885.10.11.– 1886.09.05.	
21.	Rozgonyi György ³⁶	1886.10.01.– 1887.11.18.	
22.	Muhlstein (Michlstein) Lajos ³⁷	1887.09.11.–1888	
23.	Czompó Lajos ³⁸	1888–1889	
24.	Ráth Gyula ³⁹	1889–1890.01.10.	

³⁰ PFEIFFER 1987. 1050–1051., VERESS D. 1998. 81. VPI Vaszari r. k. keresztelési akv. 1852–1859. 82–151.

³¹ PFEIFFER 1987. 719., VERESS D. 1998. 81. VPI Vaszari r. k. keresztelési akv. 1852–1859. 152–155.

³² PFEIFFER 1987. 572., VERESS D. 1998. 81. (tévesen 1882-ig takácsi káplánnak tekinti) VPI Vaszari r. k. keresztelési akv. 1852–1859. 151–152.

³³ PFEIFFER 1987. 767., VERESS D. 1998. 81. VPI Vaszari r. k. keresztelési akv. 1852–1859. 156–172.

³⁴ PFEIFFER 1987. 719., VERESS D. 1998. VPI Vaszari r. k. keresztelési akv. 1852–1859. 173–194.

³⁵ PFEIFFER 1987. VERESS D. 1998. 81. VPI Vaszari r. k. keresztelési akv. 1852–1859. 195–205.

³⁶ PFEIFFER 1987. 882., VERESS D. 1998. 81. VPI Vaszari r. k. keresztelési akv. 1852–1859. 206–207.

³⁷ PFEIFFER 1987. 748., VERESS D. 1998. 81. VPI Vaszari r. k. keresztelési akv. 1852–1859. 213.

³⁸ PFEIFFER 1987. 332., VERESS D. 1998. 81.

³⁹ PFEIFFER 1987. 871., VERESS D. 1998. 81.

MŰHELY

ACTA PAPENSIA XIV (2014) 3–4.

25.	Pálffy Ferenc ⁴⁰	1889.08.28.– 1890.03.12.	
26.	Vass Ferenc ⁴¹	1890.07.03.– 1891.05.12.	
27.	Csizmadia Pál ⁴²	1891.07.13.– 1893.07.04.	
28.	Csaplár János ⁴³	1893.07.23.– 1897.10.17.	
29.	Huszár Gyula ⁴⁴	1897.10.01.– 1907.06.12.	
30.	Baán Ignác ⁴⁵	1907.07.09.– 1909.02.09.	
31.	Somlyai Ambrus ⁴⁶	1909.02.17.– 1909.09.18.	
32.	Kiss György ⁴⁷	1909.09.18.– 1910.01.02.	
33.	Somlyai Abrus ⁴⁸	1910.01.16.– 1911.07.29.	
34.	Karfner János ⁴⁹	1911.07.01.– 1916.03.25.	1911 júliusában 2 káplán

⁴⁰ PFEIFFER 1987. 814., VERESS D. 1998. 81. VPI Vaszari r. k. keresztelési akv. III. 1889–1907. 2–10.

⁴¹ PFEIFFER 1987. 1069., VERESS D. 1998. 81. VPI Vaszari r. k. keresztelési akv. III. 1889–1907. 13–22.

⁴² PFEIFFER 1987. 348., VERESS D. 1998. 81. VPI Vaszari r. k. keresztelési akv. III. 1889–1907. 24–44.

⁴³ PFEIFFER 1987. 339., VERESS D. 1998. 82. VPI Vaszari r. k. keresztelési akv. III. 1889–1907. 44–91. Az anyakönyvben *Csaplár Antal* néven szerepel.

⁴⁴ PFEIFFER 1987. 539., VERESS D. 1998. 82.

⁴⁵ PFEIFFER 1987. 244., VERESS D. 1998. 82. VPI Vaszari r. k. keresztelési akv. III. 1889–1907. 186–191., VII. 1908–1925. 12.

⁴⁶ PFEIFFER 1987. 921., VERESS D. 1998. 82.

⁴⁷ VPI Vaszari r. k. keresztelési akv. VII. 1908–1925. 20–25.

⁴⁸ VPI Vaszari r. k. keresztelési akv. VII. 1908–1925. 25–41.

⁴⁹ PFEIFFER 1987. 573., VERESS D. 1998. 85. Szolgálati helyét később foglalta el, első keresztelése: 1911. augusztus 3-án volt. VPI Vaszari r. k. keresztelési akv. 1908–1925. 41.

MŰHELY
ACTA PAPENSIA XIV (2014) 3–4.

35.	Oross Lajos ⁵⁰	1914.07.26.– 1917.04.29.	
36.	Futó Dezső ⁵¹	1917.06.06.– 1919.08.08.	2 káplán
37.	Buzás (Barasits) Sándor ⁵²	1919.03.09.– 1920.12.12.	
38.	Ledniczky József ⁵³	1920.03.28.– 1921.08.15.	
39.	Bognár L. Pál ⁵⁴	1921.09.04.– 1922.02.02.	
40.	Szabó Domokos ⁵⁵	1922.01.15.– 1925.07.20.	
41.	Pozsgai Márton ⁵⁶	1925.08.01.–1933	1933-tól betegszabad- ságon
42.	Szalay József ⁵⁷	1934.02.04.– 1936.05.10.	
43.	Dospot Ferenc ⁵⁸	1937.01.23.– 1938.11.24.	
44.	Dömötör Ferenc ⁵⁹	1938.11.28.– 1939.08.31.	

⁵⁰ PFEIFFER 1987. 799., VERESS D. 1998. 85. VPI Vaszari r. k. keresztelési akv. VII. 1908–1925. 78–101.

⁵¹ PFEIFFER 1987. 421., VERESS D. 1998. 85. Állomáshelyét később foglalta el, először 1916. július 3-én keresztelt. VPI Vaszari r. k. keresztelési akv. VII. 1908–1925. 102.

⁵² Szerintük 1918–1921 között szolgált: PFEIFFER 1987. 323., VERESS D. 1998. 86. Valójában első keresztelese: 1919. március 15. VPI Vaszari r. k. keresztelési akv. VII. 1908–1925. 113–132.

⁵³ VPI Vaszari r. k. keresztelési akv. VII. 1908–1925. 125–142.

⁵⁴ PFEIFFER 1987. 297., VERESS D. 1998. 89. VPI Vaszari r. k. keresztelési akv. VII. 1908–1925. 142–148.

⁵⁵ PFEIFFER 1987. 947., VERESS D. 1998. 89. VPI Vaszari r. k. ker. akv. VII. 1908–1925. 191.

⁵⁶ PFEIFFER 1987. 856., VERESS D. 1998. 89., 94., 96. VPI Vaszari r. k. keresztelési akv. VII. 1908–1925. 192.

⁵⁷ VPI Vaszari r. k. házassági akv. IV. 1909–1939. 81–88.

⁵⁸ PFEIFFER 1987. 366., VERESS D. 1998. 104. VPI Vaszari r. k. házassági akv. IV. 1909–1939. 90–97.

⁵⁹ PFEIFFER 1987. 367., VERESS D. 1998. 104.

MŰHELY
ACTA PAPENSIA XIV (2014) 3–4.

45.	Kara József Árpád ⁶⁰	1939.09.?- 1939.11.24.	
46.	Gyarmati Elemér ⁶¹	1940.08.15.- 1940.12.01.	
47.	Németh Sándor ⁶²	1945.09.01.- 1945.11.21.	
48.	Buzási Ferenc ⁶³	1946.09.01.- 1948.07.03.	
49.	Kovács József ⁶⁴	1948.06.21.- 1950.05.28.	Pénzeskútra helyezték

I. c.

A takácsi katolikus plébánosok

A veszprémi püspök rendelkezései alapján a községben 1951-től önálló plébánia működött, de helyben lakó plébánosa csak rövid ideig volt. A lelki szolgálatot a vaszari, illetve pápai kálváriai lelkész látta el.⁶⁵

Sorsz.	Név	Szolgálati idő	Megjegyzés
1.	Dömötör István	1951–1969	verbita
2.	Vaszar látja el	1969–1973	
3.	Gyarmati Ervin	1973–1974	
4.	Vaszar látja el	1974–1991	
5.	dr. Mail József	1991–1992	a pápai Kálvária plébánosa

⁶⁰ PFEIFFER 1987. 570., VERESS D. 1998. 104.

⁶¹ PFEIFFER 1987. 459., VERESS D. 1998. 100.

⁶² PFEIFFER 1987. 780., VERESS D. 1998. 120.

⁶³ PFEIFFER 1987. 324., VERESS D. 1998. 127.

⁶⁴ PFEIFFER 1987. 634. VERESS D. 1998. 133.

⁶⁵ RAJCZI 1992. 326.

1. d.

A takácsi katolikus tanítók névsora

A katolikus népesség a XVIII. század közepére megnövekedett, így a vaszari plébános egyes visszaemlékezések szerint 1750 körül iskolamestert hozatott Takácsiba, aki mintegy 5 esztendeig szolgált. Másodszor az 1780-as években hozattak tanítót, aki már meg tudott maradni, így azt mondhatjuk, hogy a takácsi katolikus iskola az 1780-as évektől az 1948-as államosításig folyamatosan működött. A tanítók névsorát a takácsi falumonográfiához képest a vaszari anyakönyvek tételes átnézésével jelentősen ki tudtuk egészíteni, de a lista így is hiányos, további kutatómunkával egyes részletei még tisztázhatók.

Sorsz.	Név	Szolgálati idő	Megjegyzés
1.	Név nélkül ⁶⁶	Kb. 1750–1755	
2.	Fejér János ⁶⁷	1787	
3.	Kováts Mihály ⁶⁸	1791	
4.	Karvaj Lőrinc ⁶⁹	1796	Felesége Aláts Júlia, fiúk Boldizsár, keresztelve: 1796. dec. 12.
5.	Nagy József ⁷⁰	1809–1811	Felesége Jóna Teréz, fiúk István, keresztelve: 1811. aug. 15.
6.	Horváth József ⁷¹	1822–1823	1823: 56 éves, példás életű, képzőt nem végzett
7.	Farkas László ⁷²	1839–1845	Felesége Henig Terézia, fiúk Antal, keresztelve: 1841. júl. 22. ⁷³
8.	Farkas József ⁷⁴	1845–1847	

⁶⁶ VeML IV. 1. b. 22/1760 (augusztus 5.) közgy. sz.

⁶⁷ VPI Vaszari r. k. halotti akv. 1772–1849. 71.

⁶⁸ VPI Vaszari r. k. halotti akv. 1772–1849. 91.

⁶⁹ VPI Vaszari r. k. keresztlési akv. 1794–1846. 23.

⁷⁰ VERESS D. 1998. 54. (1809-es adattal) VPI Vaszari r. k. keresztlési akv. 1794–1846. 129.

⁷¹ VPI Ódor Ferenc: A vaszari plébánia leírása 1822/23. Köblös József fordítása, 2003.

⁷² VERESS D. 1998. 65–66. VPI Farkas László iskolamester szerződése, 1839. március 26. (Szerződése 1839. április 24-től szól.) Vaszari r. k. halotti akv. 1772–1849. 380.

⁷³ VPI Vaszari r. k. keresztlési akv. 1794–1846. 313. 1839. november 24-én „szükségben” keresztl. Uo. 326. Antal fia keresztlése.

MŰHELY

ACTA PAPENSIA XIV (2014) 3–4.

9.	Ackermann József ⁷⁵	1848	
10.	Stettner József ⁷⁶	1878–1897	
11.	Domonkos Ist- ván ⁷⁷	1897	
12.	Harta István ⁷⁸	1898–1901	
13.	Fekete István ⁷⁹	1901	
14.	Kalmár Antal ⁸⁰	1901–1902	
15.	Huszter Vilmos ⁸¹	1902–1904	
16.	Fehér József ⁸²	1904–1907.02.–	
17.	Pityinger István ⁸³	1907.02.14.– 1907.12.?	
18.	Orbán Sándor ⁸⁴	1908.01.18.–1916	1915-től a fronton
19.	Kiss Ferenc ⁸⁵	1915–1916	helyettes
20.	Füsy (Füzy) Gyula ⁸⁶	1917–1924?	
21.	Horváth Imre ⁸⁷	1924–1948	Az áll. ált. isk. ig. lett.
22.	Mándl Károly ⁸⁸	1945–1946	Horváth Imre katonai szolgálat alatt.

⁷⁴ VERESS D. 1998. 66.

⁷⁵ VERESS D. 1998. 66., 73.

⁷⁶ VERESS D. 1998. 82.

⁷⁷ Veszprém vármegyei naptár. Veszprém, 1897. 119.

⁷⁸ VERESS D. 1998. 82.

⁷⁹ VERESS D. 1998. 82.

⁸⁰ VERESS D. 1998. 82.

⁸¹ VERESS D. 1998. 82.

⁸² VERESS D. 1998. 82.

⁸³ VERESS D. 1998. 82.

⁸⁴ VERESS D. 1998. 82–83., 85. Veszprém-egyházmegye katolikus népiskolái 1909-ben. Veszprém, 1909. 21.

⁸⁵ VERESS D. 1998. 85.

⁸⁶ VERESS D. 1998. 86., 89.

⁸⁷ VERESS D. 1998. 89., 94., 97., 127.

⁸⁸ VERESS D. 1998. 120., 127.

2. a.

Takácsi református lelkészek

Sorsz.	Név	Szolgálati idő	Megjegyzés
1.	Boldi János ⁸⁹	1613	
2.	Szombathelyi B. István ⁹⁰	1614–1615	
3.	Herczeg Benedek ⁹¹	1618–1619	
4.	üresedésben ⁹²	1629	
5.	Vass Tamás ⁹³	1633	
6.	Komáromi Csiszár Miklós ⁹⁴	1634–1635	
7.	Vaji András ⁹⁵	1640–1643	
8.	Kompos János ⁹⁶	1646	
9.	Pápai Sall Mihály ⁹⁷	1648–1654	
10.	Pápai Horváth Mihály ⁹⁸	1655–1658	
11.	Kajári Péter ⁹⁹	1663	
12.	Őri Márton ¹⁰⁰	1660-as évek?	
13.	Sályi Mihály ¹⁰¹	1674	
14.	Némethi János ¹⁰²	1684	
15.	Ujvári Dániel ¹⁰³	1700 körül	

⁸⁹ TÓTH 1927. 92., VERESS D. 1998. 18., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301.⁹⁰ FÖLDVÁRY 1896. 123., TÓTH 1927. 92., VERESS D. 1998. 18., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301.⁹¹ FÖLDVÁRY 1896. 124., TÓTH 1927. 92., VERESS D. 1998. 18., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301.⁹² TÓTH 1927. 92., VERESS D. 1998. 18., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301.⁹³ FÖLDVÁRY 1896. 124. TÓTH 1927. 92., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301.⁹⁴ TÓTH 1927. 92., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301.⁹⁵ FÖLDVÁRY 1896. 124., TÓTH 1927. 92., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301.⁹⁶ FÖLDVÁRY 1896. 124., TÓTH 1927. 92., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301.⁹⁷ TÓTH 1927. 92., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301.⁹⁸ TÓTH 1927. 92., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301.⁹⁹ FÖLDVÁRY 1896. 124., TÓTH 1927. 92., VERESS D. 1998. 27., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301.¹⁰⁰ TÓTH 1927. 92., VERESS D. 1998. 27., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301.¹⁰¹ TÓTH 1927. 92., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301.¹⁰² FÖLDVÁRY 1896. 124., TÓTH 1927. 92., VERESS D. 1998. 27., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301.

MŰHELY

ACTA PAPENSIA XIV (2014) 3–4.

16.	Szentpéteri N. ¹⁰⁴	1703 körül?	
17.	Pápai Ádám ¹⁰⁵	1709 előtt	
18.	Lepsényi P. István ¹⁰⁶	1709–1713	
19.	Szalafői Gergely ¹⁰⁷	1713–1718	
20.	Peleskei Mező Péter ¹⁰⁸	1718.03.12.–1734	
21.	Márton [Marton] András ¹⁰⁹	1734.03.13.–1737	
22.	Hevesi Sámuel ¹¹⁰	1737.03.12.– 1747.03.15.	
23.	Földvári Sámuel ¹¹¹	1747.07.14.– 1748.03.04.	
24.	Adorjáni Csomasz Benedek ¹¹²	1748.03.-tól 1748.09.-ig	ideiglenes, helyettesít
25.	Komáromi Sülye János ¹¹³	1748.09.13.– 1761.01.12.	
26.	Szombati Kies János ¹¹⁴	1761.01.-tól 1761.02.-ig	segédlelkész
27.	Szokolai Sámuel ¹¹⁵	1761.02.12.– 1778.05.18.	elhunyt
28.	Török Ferenc ¹¹⁶	1778.06.?– 1787. 09.26.	elhunyt, egyház- megyei assessor

¹⁰³ TÓTH 1927. 92., VERESS D. 1998. 27., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301.

¹⁰⁴ TÓTH 1927. 92., VERESS D. 1998. 27., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301.

¹⁰⁵ TÓTH 1927. 92., VERESS D. 1998. 27., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301.

¹⁰⁶ TÓTH 1927. 92., VERESS D. 1998. 27., 33., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301.

¹⁰⁷ TÓTH 1927. 92., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301.

¹⁰⁸ TÓTH 1927. 92., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301.

¹⁰⁹ TÓTH 1927. 92., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301., KRÁNITZ 2012. 53.

¹¹⁰ TÓTH 1927. 92., VERESS D. 1998. 33., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 302., KRÁNITZ 2012. 53.

¹¹¹ TÓTH 1927. 92., VERESS D. 1998. 33., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 302.

¹¹² TÓTH 1927. 92., VERESS D. 1998. 33., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 302.

¹¹³ TÓTH 1927. 92., VERESS D. 1998. 33., 39., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 302.

¹¹⁴ DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

¹¹⁵ TÓTH 1927. 92., VERESS D. 1998. 39. DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

¹¹⁶ TÓTH 1927. 92., VERESS D. 1998. 39., DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

MŰHELY

ACTA PAPENSIA XIV (2014) 3–4.

29.	Seregély István, id. ¹¹⁷	1788.01.01.– 1829.03.26.	elhunyt
30.	Mozgai István ¹¹⁸	1825	segédlelkész
31.	Kis István ¹¹⁹	1826	segédlelkész
32.	Parragh Péter ¹²⁰	1827.03.20.– 1829.03.27.	segédlelkész
33.	Seregély István, ifj. ¹²¹	1829.03.27.– 1831.06.1.	elhunyt
34.	Hőbe József ¹²²	1832–1836	segédlelkész, majd rendes lel- kész
35.	Németh Gábor ¹²³	1836.03.10.– 1849.09.13.	elhunyt
36.	Barthalos Mihály ¹²⁴	1849.04.06.– 1850 tavasza	segédlelkész, majd rendes lel- kész
37.	Varga Lajos ¹²⁵	1850 tavasza	segédlelkész, majd helyettes lelkész

¹¹⁷ TÓTH 1927. 92., VERESS D. 1998. 39., KRÁNITZ 2012. 66. DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

¹¹⁸ TÓTH 1927. 92. DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi. Az utóbbi forrásban *Mozgai Sámuel* káplánt említik, aki mindössze egy alkalommal, 1826. március 14-én esketett.

¹¹⁹ TÓTH 1927. 92. DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

¹²⁰ TÓTH 1927. 92. DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

¹²¹ TÓTH 1927. 92. (szerinte 1831-ig működött), VERESS D. 1998. 64., KRÁNITZ 2012. 73. DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

¹²² TÓTH 1927. 92., (1831-től említi), VERESS D. 1998. 64., KRÁNITZ 2012. 120. DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

¹²³ TÓTH 1927. 92., VERESS D. 1998. 64., halála: 71., 77., KRÁNITZ 2012. 125. DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

¹²⁴ TÓTH 1927. 92., VERESS D. 1998. 77., KRÁNITZ 2012. 146. DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

¹²⁵ TÓTH 1927. 92., VERESS D. 1998. 77. DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

MŰHELY

ACTA PAPENSIA XIV (2014) 3–4.

38.	Stettner Ignác ¹²⁶	1851.03.17.– 1858.03.15.	lemondott
39.	Lanczinger János ¹²⁷	1851	segédlelkész
40.	Matis (Matics) Ferenc ¹²⁸	1858.03.16.– 1858. 05.-ig	helyettes lelkész
41.	Jezerniczky János ¹²⁹	1858.05.26.– 1861.09.28.	
42.	Tóth Balázs ¹³⁰	1861.09.29.– 1867.08.20.	elhunyt
43.	Szücs Béla ¹³¹	1867.08.23.– 1868.03.11.	segédlelkész
44.	Vikár Kálmán ¹³²	1868.03.12.– 1868.09.24.	segédlelkész
45.	Szabó Aladár ¹³³	1868.09.29.– 1872.02.05.	tífuszban elhunyt
46.	Vida Péter ¹³⁴	1872.02.13.– 1872.10.05.	helyettes lelkész
47.	Komjáthi János ¹³⁵	1872.10.08.– 1873.03.12.	helyettes lelkész
48.	Szekeres Mihály ¹³⁶	1873.03.14.– 1915.01.13.	elhunyt, esperes

¹²⁶ TÓTH 1927. 92., VERESS D. 1998. 77., KRÁNITZ 2012. 136. DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

¹²⁷ TÓTH 1927. 92.

¹²⁸ TÓTH 1927. 92., VERESS D. 1998. 77. DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

¹²⁹ TÓTH 1927. 92., VERESS D. 1998. 77. DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

¹³⁰ TÓTH 1927. 92., VERESS D. 1998. 77. DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

¹³¹ TÓTH 1927. 92., KRÁNITZ 2012. 191. (1867. június 18-án Székesfehérváron felszenteltetett mint takácsi segédlelkész.) DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

¹³² DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

¹³³ TÓTH 1927. 92. SZEKERES Mihály: Gyászjelentés. = PEIL 15 (1872) 7. sz. (február 17.) 219. DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

¹³⁴ TÓTH 1927. 92., KRÁNITZ 2012. 203. DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

¹³⁵ KRÁNITZ 2012. 206–207. TÓTH 1927. 92. DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

¹³⁶ TÓTH 1927. 92. DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

MŰHELY

ACTA PAPENSIA XIV (2014) 3–4.

49.	Szekeres László ¹³⁷	1903	segédlelkész
50.	Györgydeák György ¹³⁸	1908.04.01.– 1908.10.20.	
51.	Lampérth Lajos ¹³⁹	1908.11.01.– 1909.07.01.	segédlelkész
52.	Rápolthy (Rápoly) László ¹⁴⁰	1910.04.10.– 1911.05.30.	segédlelkész
53.	Fejes Gábor ¹⁴¹	1911.06.?–1912.05.?	segédlelkész
54.	Bolla József ¹⁴²	1912.08.01.– 1914.10.?	segédlelkész
55.	Nagy András ¹⁴³	1914.11.?– 1915.04.11.	segédlelkész
56.	Győry János ¹⁴⁴	1915.04.11.– 1935.12.31.	nyugdíjba vonult
57.	Szijj József ¹⁴⁵	1936.01.– 1961.02.26.	nyugdíjba vonult
58.	Szántó Emil ¹⁴⁶	1961.03.05.– 1977.11.01.	
59.	Vladár Gábor ¹⁴⁷	1977.11.01.– 1983.03.15.	1977/78: beosztott lelkész
60.	Szabó György ¹⁴⁸	1984.10.14.– 1988.06.05.	

¹³⁷ TÓTH 1927. 92.

¹³⁸ DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

¹³⁹ TÓTH 1927. 92–93. DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

¹⁴⁰ TÓTH 1927. 93.

¹⁴¹ DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

¹⁴² TÓTH 1927. 93. DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

¹⁴³ DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

¹⁴⁴ TÓTH 1927. 93. DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

¹⁴⁵ VERESS D. 1998. 98. DREL I. 1. u. Lelkeszi életrajzi adatok, Takácsi.

¹⁴⁶ DREL II. 66. Inventarium vel protocollum.

¹⁴⁷ DREL II. 66. Inventarium vel protocollum. Írásos visszaemlékezése szerint 1977. október végén érkezett Takácsiba.

¹⁴⁸ DREL II. 66. Inventarium vel protocollum.

MŰHELY

ACTA PAPENSIA XIV (2014) 3–4.

61.	Hargita Pál ¹⁴⁹	1988.07.01.– 1988.11.01.	helyettes Pápáról
62.	Szalayné Gubricza Eme- se ¹⁵⁰	1988.11.01.– 2009	
63.	Pásztor-Dudinszki Éva ¹⁵¹	2009-től	

2. b.

A takácsi református tanítók névsora

A Takácsi Állami Általános Iskola törzskönyveinek kitöltésekor az igazgatónak az iskola alapítási évét is fel kellett tüntetnie. Az igazgatók – nem tudni, milyen források alapján, valószínűleg csak úgy gondolkodmódján – 1700-at írtak a nyilvántartásba. Nyilván a református iskolára gondoltak, hiszen ekkoriban csak református iskola volt a községben. A lelkészek egyháztörténeti feljegyzései szerint az iskola a már a XVII. század végén is működött. Az iratok pusztulása, az anyakönyvek hiánya miatt a korai időszakból csak a tanítók nevét ismerjük, szolgálati idejüket viszont nem.

Sorsz.	Név	Szolgalati idő	Megjegyzés
1.	Bóдай Péter ¹⁵²	1680-as évek?	
2.	Somorjai N. ¹⁵³	1690-es évek vége?	
3.	Megyaszi Péter ¹⁵⁴	1700-as évek eleje?	
4.	Ladányi Ferenc ¹⁵⁵	1701 után?	
5.	Szentgyörgyvölgyi N. ¹⁵⁶	1713 előtt	
6.	Kövér János ¹⁵⁷	1713	
7.	Nánai Mihály ¹⁵⁸	1719–1721	

¹⁴⁹ DREL II. 66. Inventarium vel protocollum.

¹⁵⁰ DREL II. 66. Inventarium vel protocollum.

¹⁵¹ Személyes adatközlése és írásos önéletrajza, 2014.

¹⁵² TÓTH 1927. 93., VERESS 1998. 18., 33., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 201.

¹⁵³ TÓTH 1927. 93., VERESS 1998. 18., 33., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 201.

¹⁵⁴ TÓTH 1927. 93., VERESS 1998. 18., 33., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 201.

¹⁵⁵ TÓTH 1927. 93., VERESS 1998. 18., 33., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 201.

¹⁵⁶ TÓTH 1927. 93., VERESS 1998. 18., 33., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 201.

¹⁵⁷ TÓTH 1927. 93., VERESS 1998. 18., 33., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 201.

MŰHELY

ACTA PAPENSIA XIV (2014) 3–4.

8.	Trencsényi János ¹⁵⁹	1723–1725
9.	Szentandrásai Török György ¹⁶⁰	1725–1727
10.	Marcali Ferenc ¹⁶¹	1728–1734
11.	Baksai Zsigmond ¹⁶²	1735–1736
12.	Nagy András ¹⁶³	1736–1737
13.	Boda Mihály ¹⁶⁴	1737.03.12.– 1740. 03. ?
14.	Ónodi György ¹⁶⁵	1740.03.?-1744. 03.?
15.	Ujvári István ¹⁶⁶	1744–1745
16.	Ónodi György ¹⁶⁷	1745–1759
17.	Naszályi János ¹⁶⁸	1759–1763
18.	Tóth András ¹⁶⁹	1763–1766
19.	Szathmári János ¹⁷⁰	1766–1780
20.	Denis János ¹⁷¹	1780–1793
21.	Varga Mihály ¹⁷²	1793–1805

¹⁵⁸ TÓTH 1927. 93., VERESS 1998. 18., 33., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 201. (Nánai szolgálata szerintük: 1710-es évek vége, 1720-as évek eleje?) Pontosítás: DREL III. 66. I. ref. akv. 12., 29.

¹⁵⁹ TÓTH 1927. 93., VERESS 1998. 18., 33., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 201. (Szolgálata szerintük: 1726 előtt.) Pontosítás: DREL III. 66. I. ref. akv. 44., 48., 57.

¹⁶⁰ TÓTH 1927. 93., VERESS 1998. 18., 33., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 201. Pontosítás: DREL III. 66. I. ref. akv. 68.

¹⁶¹ VERESS D. 1998. 33., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 201. (Szolgálata: 1728–1730.) Pontosítás: DREL III. 66. I. ref. akv. 78–119.

¹⁶² VERESS D. 1998. 33., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301. Pontosítás: DREL III. 66. I. ref. akv. 124., 127.

¹⁶³ VERESS D. 1998. 33., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301. Pontosítás: DREL III. 66. I. ref. akv. 134.

¹⁶⁴ VERESS D. 1998. 33., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301.

¹⁶⁵ VERESS D. 1998. 33., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301. DREL III. 66. I. ref. akv. 142–153.

¹⁶⁶ VERESS D. 1998. 33., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 201.

¹⁶⁷ VERESS D. 1998. 33., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301. DREL III. 66. I. ref. akv. 153–156.

¹⁶⁸ VERESS D. 1998. 33., KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009. 301.

¹⁶⁹ TÓTH 1927. 93. VERESS D. 1998. 39.

¹⁷⁰ TÓTH 1927. 93., VERESS D. 1998. 39.

¹⁷¹ TÓTH 1927. 93., VERESS D. 1998. 39.

MŰHELY

ACTA PAPENSIA XIV (2014) 3–4.

22.	Tálos János ¹⁷³	1805–1810	
23.	Áts János ¹⁷⁴	1810	
24.	Nagy János ¹⁷⁵	1814	
25.	Gyenge Dániel ¹⁷⁶	1815–1821	
26.	Penthe Sámuel ¹⁷⁷	1821–1828	
27.	Jakab Mihály ¹⁷⁸	1828–1837	
28.	Pethő Gábor ¹⁷⁹	1837–1838	
29.	Bolla Pál ¹⁸⁰	1839–1856	† 1856.03.29.
30.	Csizmadia Imre ¹⁸¹	1856	
31.	Tóth István ¹⁸²	1857	helyettes
32.	Csizmadia Károly ¹⁸³	1858	
33.	Hetessy Dániel ¹⁸⁴	1877–1910	nyugdíjba ment
34.	Jezerniczky Zoltán ¹⁸⁵	1911–1913	
35.	Várady Jenő ¹⁸⁶	1913–1917	katonai behívót kap, megőrül, nyugdíjazzák
36.	Keserü Géza ¹⁸⁷	1916	helyettes
37.	Kovács Pál ¹⁸⁸	1917–1919	

¹⁷² TÓTH 1927. 93., VERESS D. 1998. 49.

¹⁷³ TÓTH 1927. 93., VERESS D. 1998. 49., 54.

¹⁷⁴ TÓTH 1927. 93.

¹⁷⁵ TÓTH 1927. 93.

¹⁷⁶ TÓTH 1927. 93., VERESS D. 1998. 64.

¹⁷⁷ TÓTH 1927. 93., VERESS D. 1998. 64.

¹⁷⁸ TÓTH 1927. 93., VERESS D. 1998. 64.

¹⁷⁹ TÓTH 1927. 93. VERESS D. 1998. 64.

¹⁸⁰ TÓTH 1927. 93., VERESS D. 1998. 665–66., 71. (1848-ban 46 éves), halála: 77. VeML IV. 153. 64/1849. sz. irat.

¹⁸¹ TÓTH 1927. 93.

¹⁸² TÓTH 1927. 93.

¹⁸³ TÓTH 1927. 93.

¹⁸⁴ Veszprém vármegyei naptár. Veszprém, 1897. 119. VERESS D. 1998. 79.

¹⁸⁵ TÓTH 1927. 93., VERESS D. 1998. 79.

¹⁸⁶ TÓTH 1927. 93., VERESS D. 1998. 79., 85.

¹⁸⁷ TÓTH 1927. 93., VERESS D. 1998. 85.

¹⁸⁸ TÓTH 1927. 93.

MŰHELY

ACTA PAPENSIA XIV (2014) 3–4.

38.	Tóth Albert ¹⁸⁹	1920–1940	
39.	Somogyi István ¹⁹⁰	1940–1942	†1942.09.10. szovjet fronton, Bolgjirevka körze- tében
40.	Csákváry Ferenc ¹⁹¹	1942–1944	†1945.01.14. Bp. ostroma alatt
41.	Gerzsenyiné Kovács Lenke ¹⁹²	1944–1946	
42.	Szijj Józsefné ¹⁹³	1945–1946	besegítő
43.	Csákváry Jenő ¹⁹⁴	1946–1948	

3. a.

Pápa–Takácsi evangélikus lelkészei (1784–2014)

A pápai evangélikusok vallásgyakorlatának helyreállítása után Takácsi a missziói egyház megszervezéséig (1938) a pápai anyaegyház leányegyháza volt. A XVIII. században a lelkészek, a XIX. század második felében, XX. század elején többnyire a káplánok látták el a takácsi gyülekezetet az év meghatározott időszakában. A számadó közgyűléseken az anyaegyház lelkésze mindenkor jelen volt.

Sorsz.	Név	Szolgálati idő	Megjegyzés
1.	Németh István	1784–1786	pápai lelkész
2.	Szakonyi József	1786–1807	pápai lelkész
3.	Berke (Berky) Mihály	1808–1813	pápai lelkész
4.	Horváth István	1813–1831	pápai lelkész

¹⁸⁹ TÓTH 1927. 93., VERESS D. 1998. 85., 89., 103.

¹⁹⁰ VERESS D. 1998. 103., 104.

¹⁹¹ VERESS D. 1998. 104.

¹⁹² VERESS D. 1998. 104., 120., 127.

¹⁹³ VERESS D. 1998. 127.

¹⁹⁴ VERESS D. 1998. 127., 131.

MŰHELY

ACTA PAPENSIA XIV (2014) 3–4.

5.	Sikos István	1831	pápai lelkész, kolerában elhunyt
6.	Molnár Gábor	1831–1836	pápai lelkész
7.	László Jónás	1836–1872	pápai lelkész
8.	Gyurácz Ferenc	1872–1916	pápai lelkész, esperes (1893–1895); dunántúli püspök (1895–1916)
9.	Mesterházy László	1917–1928	pápai lelkész
10.	Schöck Gyula	1928–1937	pápai lelkész
11.	Boros Lajos	1938–1953	missziós, majd rendes lelkész
12.	Szakál Árpád	1953–1966	takácsi lelkész
13.	Magassy Sándor	1966–1971	takácsi lelkész
14.	Ittész János	1971–1981	takácsi lelkész, dunántúli püspök (2000–2011)
15.	Bálint László	1981–1984	Malomsokról helyettes
16.	Görög Zoltán	1984–1992	Homokbödögéről helyettes
17.	Varga György	1992–1998	Pápáról helyettes
18.	Koczor György	1998–2007	Pápáról helyettes
19.	Weltler Sándor	2007–2009	Malomsokról helyettes
20.	Tóth Károly István	2009–2014	2014 júliusától soproni lelkész
21.	Németh Katalin	2014-től	

FORRÁS: TÓTH 2004. 142–143. (pápai lelkészek); TÓTH 2011. 890. (takácsi lelkészek 1938-tól 2011-ig), VERESS D. 1998. 99. és helyszíni adatgyűjtés.

3. b.

A takácsi evangélikus tanítók névsora (1806–1948)

Az egyik legtöbb munkát igénylő feladat az evangélikus tanítók névsorának összeállítása volt. A kutatás során világossá vált, hogy az evangélikus gyermekek a helyi református iskolában tanultak egészen addig, amíg 1806-ban a leányegyház élére ún. preoráns tanítót nem választottak, aki a lelkesítő teendők egy részét is ellátta, emellett tanított.

Sorsz.	Név	Szolgálati idő	Megjegyzés
1.	Takács János ¹⁹⁵	1806–1815	Páparól hívták, Ajkára ment
2.	Karsai Sándor ¹⁹⁶	1815–1821. 02.25.	Fel.: Muth Mária Acsádról jött, Kisbabótra ment lelkésznek
3.	Halász Pál ¹⁹⁷	1821–1837	Fel.: Ns. Horváth Erzsébet
4.	Kiss Sándor ¹⁹⁸	1838–1872	nemes, Répcseszentimréről jött
5.	Réder András	1864	segédtanító
6.	Takáts Sándor	1864–1865	segédtanító
7.	Laucsek Gyula	1868–1871	
8.	Zsiray József ¹⁹⁹	1873–1877	
9.	Boross Károly ²⁰⁰	1877–1896	
10.	Szabó Sándor ²⁰¹	1897–1913	

¹⁹⁵ VERESS D. 1998. 54. (Csak 1809-ban említi.) PEEL II. sz. akv. 1785–1855. TELI Ev. filiális jkv. 1806–1873. 13., 26.

¹⁹⁶ PEEL II. sz. akv. 1785–1855.

¹⁹⁷ PEEL II. sz. akv. 1785–1855. TELI Ev. filiális jkv. 1806–1873. 27., 39.

¹⁹⁸ VERESS D. 1998. 65–66., 69., 71. (1840–1848 között elmíti, 1848-ban 55 éves) PEEL II. sz. akv. 1785–1855., egyházközségi iratok, 1863–1867.

¹⁹⁹ DREL III. 66. VII. sz. református anyakönyv 1866–1915. 32–33., 46. TELI Ev. filiális jkv. 1873–1895. 2–29.

²⁰⁰ TELI Ev. filiális jkv. 1873–1895. 30–169. Ev. Évkönyv 1888. 28., 1889. 25., 1890. 20., 1891. 23., 1893. 23., 1897. 35.

²⁰¹ Ev. Évkönyv 1900. 35., 1901. 40., 1902. 41., 1903. 41., 1904. 38., 1905. 35. 1906. 41., 1907. 40. 1908. 40., 1909. 31., 1910. 28., 1911. 28., 1913. 30. 1914. 29. Veszprém vármegyei naptár. Veszpr-

MŰHELY

ACTA PAPENSIA XIV (2014) 3–4.

11.	Büki Jenő ²⁰²	1913–1914	segédlelkész
12.	Kiss Ferenc ²⁰³	1913–1914	IV. éves soproni teológus
13.	Bögöthy Károly ²⁰⁴	1914.08. 16.–1940	nyugdíjazták
14.	Szabó György ²⁰⁵	1940–1943	†1943
15.	Kóbor Jenő ²⁰⁶	1943–1944	1944.10.20-tól: fronton, szovjet hadifogság, 1946.05.15-én tér haza
16.	Farkasinszky Lajos ²⁰⁷	1945	
17.	Kóbor Jenő ²⁰⁸	1946–1947	
18.	Téglás Piroska ²⁰⁹	1947–1948	

RÖVIDÍTÉSEK

á. h. evang.	= ágostai hitvallású evangélikus
akv.	= anyakönyv(ek)
AP	= Acta Papensia
DPL	= Dunántúli Protestáns Lap
DREL	= Dunántúli Református Egyházkerület Levéltára
Ev. Évkönyv	= A pápai ág. hitv. evang. keresztyén egyház évkönyve (...) Pápa, 1888–1914.
PEEL	= Pápai Evangélikus Egyházközség Levéltára
PEIL	= Protestáns Egyházi és Iskolai Lap
PH	= Pápai Hírlap

rém, 1897. 119. A takácsii á. h. evang. leánygyülekezetben... = PEIL 41 (1898) 30. sz. (július 24.)
477. Iskolavizsgálat. = PL 30 (1903) 18. sz. (május 3.) 6.

²⁰² EV. Névtár 1914. 29.

²⁰³ EV. Névtár 1914. 29

²⁰⁴ VERESS D. 1998. 85. (Csak arról tudott, hogy az első világháború alatt szolgált.)

Tanító-beiktatás. = PH 11 (1914) 36. sz. (szeptember 5.) 2., Tanítóválasztások. = PV 37 (1940) 43.
sz. (október 27.) 3.

²⁰⁵ VERESS D. 1998. 103., 104.

²⁰⁶ VERESS D. 1998. 104.

²⁰⁷ VERESS D: 1998. 120., 127.

²⁰⁸ VERESS D. 1998. 127., 129.

²⁰⁹ VERESS D. 1998. 129., 131.

PL	= Pápai Lapok
PV	= Pápa és Vidéke
r. k.	= római katolikus
VeML	= Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Megyei Levéltára

LEVÉLTÁRI FORRÁSOK

VPI	= A Vaszari Szent György Plébánia iratai (1702–2014)
DREL III. 66.	= A Takácsi Református Egyházközség iratai (1720–1986)
TELI	= A Takácsi Evangélikus Egyházközség (korábban a Pápai Evangélikus Egyházközség Leányegyháza) levéltárának iratai (1806–2014)
PEEL	= A Pápai Evangélikus Egyházközség levéltárának iratai (1784–2014)
DREL II. 35.	= A Pápai Református Egyházmegye levéltárának iratai (1675–1950)
VeML IV. 1. b.	= Veszprém vármegye nemesi köz- és kisgyűlésének iratai (1602–1848)
VeML IV. 153.	Veszprém vármegye tisztiszekének iratai (1849)

IRODALOM

- FÖLDVÁRY 1896 = FÖLDVÁRY László: Egy elpusztult Ecclesia. = DPL 7 (1896) 8. sz. (február 23.) 122–126.
- HUDI 2013 = HUDI József: Takácsi nemes község alfabetizációja a későrendi korszakban (1698–1847). = AP 13 (203) 3. sz. 347–368.
- HUDI–MEZEI 2010 = HUDI József – MEZEI Zsolt (szerk.): Vaszar község története. Vaszar, 2010.
- HUDI–MÉSZÁROS 2011 = HUDI József–MÉSZÁROS István: 300 éves a vaszari népoktatás 1711–2011. Szerk.: Mezei Zsolt. Vaszar, 2011.
- ILA–KOVACSICS 1964 = ILA Bálint–KOVACSICS József: Veszprém megye helytörténeti lexikona. Bp., 1964.
- KESZEG 2008 = KESZEG Vilmos: Alfabetizáció, írásszokások, populáris írásbeliség. Kolozsvár, 2008. (Néprajzi egyetemi jegyzetek, 3.)
- KÓSA 2001 = KÓSA 2001 = KÓSA László: „Hét szilvafa árnyékában”. A nemesség alsó rétegének élete és mentalitása a rendi társadalom utolsó évtizedeiben Magyarországon. Osiris Kiadó, Bp., 2001.
- PFEIFFER 1987 = PFEIFFER János: A veszprémi egyházmegye történeti névtára (1630–1950). Püspökei, kanonokjai, papjai. (Dissertationes Hungaricae ex Historia Ecclesiae, VIII.) München, 1987.

- KÖBLÖS–KRÁNITZ 2009 = KÖBLÖS József–KRÁNITZ Zsolt: A dunántúli református egyházkerület prédikátorai és rektorai I. 1526–1760. Szerk.: Köblös József–Kránitz Zsolt. Pápa, 2009.
- LACKOVITS 2014 = S. LACKOVITS Emőke: A népi műveltség jellemzői Takácsiban. = HUDI József (szerk.): Tanulmányok és források Takácsi történetéhez. Takácsi, 2014. 53–258. [Kézirat a DREL gyűjteményében, megjelenés előtt.]
- RAJCZI 1992 = Series parochorum. A veszprémi egyházmegye névtára 1992. 233–364.
- TÓTH 1927 = TÓTH Endre: A pápai református egyházmegye története. I. Pápa, 1927.
- TÓTH 2004 = TÓTH Béla: „... Emlékezzél meg az egész útról...” [A pápai evangélikus gyülekezet és a Veszprémi Evangélikus Egyházmegye története.] Pápa, 2004.
- TÓTH 2011 = TÓTH Béla: A Takácsi Evangélikus Egyházközség. = A reformációtól napjainkig. Evangélikus gyülekezetek, egyházmegyék, kerületek a Dunántúlon II. Szerk.: Keveházi László. [Győr, 2011.] 889–890.
- TÖREKY 2008 = TÖREKY András (főszerk.): Veszprém megye településeinek címerai és zászlai. Akvirál '96 Kft. Kemendollár, [2008.]
- VERESS D. 1998 = VERESS D. Csaba: Takácsi évszázadai. Egy hajdani nemesi falu története a kezdetektől napjainkig. Veszprém, 1998.

